

Wyższa Szkoła
Przedsiębiorczości
i Administracji

Zarządzanie bezpieczeństwem w aspekcie globalnym

Permanentny charakter zmian cywilizacyjnych, widoczny wielokrotnie w przeszłości, a szczególnie aktualnie np. przez pryzmat pandemii Covid -19 lub wojny w Ukrainie, znajduje odzwierciedlenie w zmianach teoretycznych podejść do problemów kluczowych z punktu widzenia świata i człowieka.

Wyższa Szkoła
Przedsiębiorczości
i Administracji

Zmiany zachodzące w naszym otoczeniu, najczęściej negatywne wywołują jedno z podstawowych uczuć człowieka, bez względu na miejsce zamieszkania, przynależność etniczną lub kulturową.

Jak Państwo sadzicie jakie to jest uczucie ?

Wyższa Szkoła
Przedsiębiorczości
i Administracji

Zmiany zachodzące w naszym otoczeniu, najczęściej negatywne wywołują jedno z podstawowych uczuć człowieka, bez względu na miejsce zamieszkania, przynależność etniczną lub kulturową.

Jak Państwo sadzicie jakie to jest uczucie ?

strach

A close-up photograph of a woman with dark hair, looking directly at the camera with a wide-eyed, shocked expression. Her hands are raised to her mouth, with her fingers resting on her lips, suggesting a state of fear or surprise. The background is dark, and the lighting is focused on her face.

Niepokój

Strach

?

bezpieczeństwo

Od najdawniejszych czasów człowiek funkcjonuje w stałej relacji z bezpieczeństwem i jego brakiem.

Stara uniezależnić się od nieprzyjaznego mu działania sił natury.

Przeobrażenia wnoszone przez człowieka w przestrzeń naturalną bezpieczeństwa określamy cywilizacją – postępowaniem cywilizacyjnym.

Kształtują ją wytwory, służące poprawie warunków jego życia oraz kontroli natury.

To m. in. postęp naukowo – technologiczny, organizacja życia społecznego, infrastruktura itp.

Rozwój cywilizacji powinien zmniejszać liczbę i niszczyielską siłę zagrożeń naturalnych, lecz niestety generuje nowe rodzaje zagrożeń zwanych zagrożeniami cywilizacyjnymi.

Oznacza to, że człowiek żyje i będzie żył w środowisku stałej relacji pomiędzy bezpieczeństwem a jego brakiem. Stan ten będzie wywoływać poczucie strachu i niepokoju.

Współczesne postrzeganie bezpieczeństwa można uznać jako stan pewności, stabilności, braku poczucia zagrożenia.

Zgodnie ze słownikiem nauk społecznych bezpieczeństwo jest synonimem pewności oznaczający brak zagrożenia fizycznego albo ochronę zagwarantowaną ochronę przed tym zagrożeniem.

W najogólniejszym znaczeniu bezpieczeństwo to zaspokojenie takich potrzeb, jak: istnienie, przetrwanie, całość, tożsamość, niezależność, spokój i pewność rozwoju.

Można przyjąć, że bezpieczeństwo ma charakter podmiotowy postrzegany w kategoriach skonkretyzowanych osób, państwa, społeczeństwa ale także przedsiębiorstwa, miasta, regionu.

Bezpieczeństwo posiada wiele definicji, aczkolwiek są one do siebie zbliżone.

Bezpieczeństwo to teoria i praktyka zapewniania możliwości przetrwania (egzystencji) i realizacji własnych interesów przez podmiot.

Bezpieczeństwo to stanu
spokoju, pewności i niezagrożenia oraz braku
zagrożenia fizycznego lub ochronę przed nim.

Bezpieczeństwo jest pojęciem abstrakcyjnym,
stanowiąc część projektowanego modelu bezpieczeństwa
państwa i regionu.

Bezpieczeństwo identyfikowane jest z formą istnienia,
stanowiąc dla każdego człowieka dobro.

Co więcej, dla ludzi współczesnych pełni ono rolę
swoistego substytutu szczęścia.

Bezpieczeństwo

– co, jakie czynniki powodują że mamy do czynienia z poczuciem jego braku.

Pojęcie zagrożeń bezpieczeństwa

było w przeszłości postrzegane w ścisłym związku z przyjmowanym za priorytetowy bezpieczeństwem militarnym.

Z upływem czasu i w związku z występującymi katastrofalnymi wydarzeniami, zidentyfikowano nowe obszary bezpieczeństwa w różnych jego wymiarach.

Współcześnie zagrożenie bezpieczeństwa można określić jako możliwość wystąpienia zdarzenia powstającego losowo lub wywołanego celowo, które może wywrzeć negatywny wpływ na funkcjonowanie struktur politycznych i gospodarczych na warunki życia społecznego oraz stan środowiska naturalnego.

Zagrożenia bezpieczeństwa, ze względu na ich źródło powstawania, możemy podzielić na dwie grupy:

1. zagrożenia naturalne – związane z działaniami sił przyrody, mogące być przyczyną powstania katastrof
2. zagrożenia cywilizacyjne – związane z działalnością człowieka, mogące być przyczyną powstania katastrof i awarii technicznych.

Zagrożeniami naturalnymi są przykładowo anomalia klimatyczne, gwałtowne zmiany pogody to podstawowe czynniki stwarzające zagrożenia naturalne dla ludzi i środowiska, powodujące katastrofy i klęski żywiołowe.

Wzrost częstotliwości występowania tych zjawisk wynika w dużej mierze z postępującej degradacji środowiska naturalnego wskutek zmniejszania się powierzchni lasów i ich obumieraniem oraz ociepleniem spowodowanym emisją gazów cieplarnianych.

Zagrożenia naturalne powodują m. in. zmiany klimatu i powstawanie niekorzystnych zjawisk przyrodniczych, takich jak np. trąby powietrzne w miejscach, w których do tej pory nie występowały lub trzęsienia ziemi wywołujące fale tsunami o niespotykanej dotąd wielkości.

Wyższa Szkoła
Przedsiębiorczości
i Administracji

Według oceny klimatologów gwałtowne wichury, ulewy i nawałnice będą pojawiać się coraz częściej.

I chociaż dzisiejsze powodzie nie są większe niż te, które znamy z przeszłości, to jednak regulacja rzek, zabudowa ich naturalnych terenów rozlewowych (wydawanie zezwoleń na budowę na polderach zalewowych) sprawiły, że straty przez nie spowodowane są znacznie większe i są przyczyną dramatu tysięcy ludzi.

ZAGROŻENIA NATURALNE

Definicja

Pożary

Temada

Grąbobicie

Trzęsienia

Śnieżyca

Powodzie

Upały i
mrozy

Wybuchy
wulkanów

Lawiny

Zagrożenia cywilizacyjne – związane z działalnością człowieka, mogące być przyczyną powstania katastrof i awarii technicznych.

Zagrożenia cywilizacyjne bezpieczeństwa postrzegano jako skutkami ubocznymi postępu technologicznego w różnych dziedzinach życia i działalności człowieka: środkach komunikacji, transporcie, przemyśle motoryzacyjnym, gospodarstwie domowym itp. skutkujące katastrofami.

Zagrożenia bezpieczeństwa globalnego to zbiór destrukcyjnych zjawisk, czynników, procesów i zdarzeń podmiotów społecznych oraz elementów środowiska przyrodniczego, które godzą bezpośrednio w ochraniane przez społeczeństwa i społeczność międzynarodową priorytetowe wartości.

Aktualnie za zagrożenia i wyzwania bezpieczeństwa globalnego uznaje się następujące zjawiska: zagrożenia militarne (broń jądrowa i jej proliferacja, broń konwencjonalna i olbrzymie wydatki wojskowe), terroryzm, inne zagrożenia (cybernetyczne, ekonomiczne i energetyczne, ekologiczne) oraz wyzwanie migracyjne.

Do negatywnych zjawisk, które mogą nieść zagrożenie dla Europy i poszczególnych państw, można zaliczyć:

- brak stabilności politycznej i ekonomicznej w Rosji i pozostałych państwach WNP, niebezpieczeństwo odejścia od demokratyzacji życia politycznego i reform wolnorynkowych,
- niestabilność polityczną w państwach powstałych po rozpadzie byłej Jugosławii,
- przejawy nacjonalizmu i ekstremizmu, wzrost międzynarodowej zorganizowanej przestępczości, narkomanie i handel narkotykami,
- brak wspólnych programów i działań w dziedzinie ochrony środowiska naturalnego,
- nierozwiązane problemy narodowościowe, etniczne i religijne w znacznej części państw europejskich.

Współczesny podział zagrożeń bezpieczeństwa według OBWE
– Organizacja Bezpieczeństwa i Wspólnoty Europy przedstawia
się następująco

- polityczno-militarne,
- wynikające z nierespektowania praw człowieka,
- ekonomiczne,
- społeczne,
- ekologiczne.

Zagrożenia cywilizacyjne takie jak:

- brak nowych źródeł energii,
- nadużycie wiedzy przeciwko ludzkości tj. nieprzestrzeganie etyki naukowej przy opracowywaniu nowych wynalazków,
- unikanie rozwiązywania sporów na drodze pokojowej,
- nierównomierność rozwoju cywilizacyjnego,
- rozwój agresywnych ideologii,
- masowa migracja ludności,
- antagonizm oraz brak chęci pokojowego współistnienia,
- niepodporządkowanie się części państw rezolucjom ONZ.

Zagrożenia polityczno-militarne takie jak:.

- użycie broni jądrowej lub innych środków masowego rażenia przez terrorystów,
- istnienie rejonów politycznych i ekonomicznych napięć,
- nagłe powstawanie konfliktów zbrojnych, zamachów terrorystycznych,
- zmiana granic stref wpływów wielkich mocarstw oraz dokonywanie nowych podziałów Europy,
- powstawanie nowych państw w wyniku podziału już istniejących,
- zmiany granic państw istniejących od II wojny światowej,
- nadużywanie siły do rozwiązywania problemów spornych,
- dyskryminacja w stosunkach międzynarodowych.

- ingerencje w sprawy wewnętrzne państw,
- nadużycia na bazie procesu obniżania potencjałów wojskowych,
- następstwa propagandowych manipulacji świadomością ludzi,
- eskalacja istniejących konfliktów,
- przeniknięcie mafii do struktur władzy,
- agresywność międzynarodowego terroryzmu,
- czystki etniczne, deportacje obywateli,
- nieprzestrzeganie podstawowych praw i swobód człowieka.

Zagrożenia ekonomiczno-gospodarcze:

- pogłębianie się dysproporcji w rozwoju ekonomicznym,
- bezwzględna pogoń ludzi, organizacji i państw za zyskami,
- nakręcanie koniunktury w przemyśle zbrojeniowym,
- egoizm ekonomiczny najbardziej rozwiniętych państw Europy w stosunku do najbiedniejszych,
- stawianie kryteriów ekonomicznych nad humanitarnymi przy rozwiązywaniu problemów społecznych,

Zagrożenia ekonomiczno-gospodarcze:

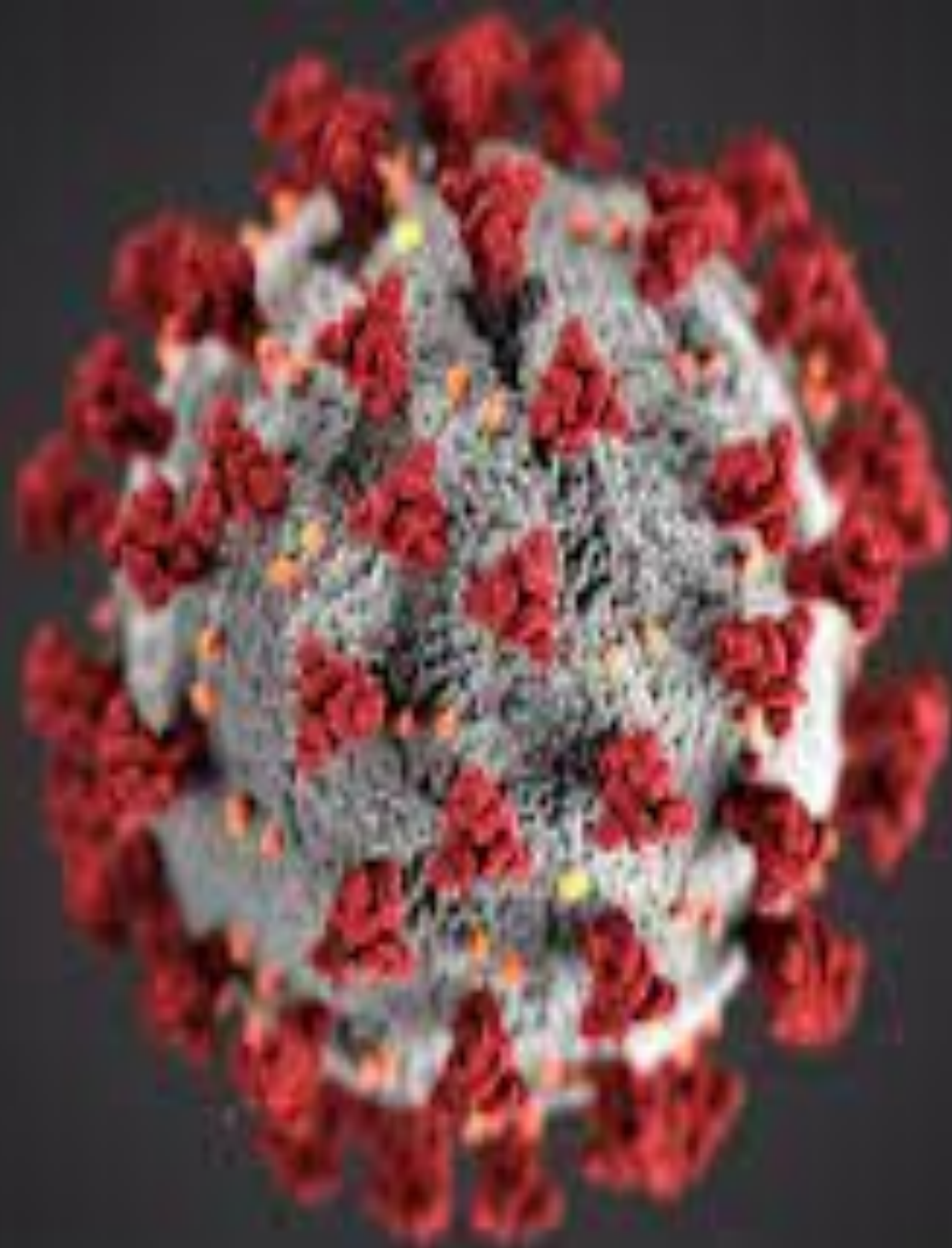
- pojawienie się obszarów niezadowolenia społecznego,
- aktywizacja międzynarodowych organizacji przestępczych na tle ekonomicznym,
- handel bronią i materiałami radioaktywnymi,
- działania mające na celu wywołanie negatywnych skutków w gospodarce wybranych państw.

Zagrożenia ekologiczne:

- załamanie równowagi przyrodniczej jako następstwo nadmiernej eksploatacji zasobów Ziemi,
- zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego przez substancje gazowe pochodzenia przemysłowego, komunikacyjnego i komunalnego, zmniejszenie się zasobów tlenu jako wynik zmniejszania się powierzchni lasów,

Zagrożenia ekologiczne:

- degradacja życia biologicznego mórz w wyniku zanieczyszczeń ściekami i odpadami toksycznymi oraz katastrof ekologicznych. Niedobory i deficyt w bilansie wodnym (w tym wody pitnej),
- niszczenie powłoki ozonowej w górnych warstwach atmosfery, powstanie dziury ozonowej, napromieniowanie Ziemi promieniami ultrafioletowymi szkodliwymi dla organizmów żywych,
- naruszenie równowagi w przyrodzie i postępująca degradacja wielu ekosystemów.

Zarządzanie bezpieczeństwem

– to proces uzyskiwania, rozmieszczania i stosowania zasobów w celu zmniejszenia zagrożenia.

Zapominamy często, że bezpieczeństwo nie jest stanem – jest ciągle zmieniającym się procesem, dlatego tak ważne jest nie tylko ciągłe gromadzenie i przetwarzanie danych i informacji wchodzących w zakres analizy ryzyka, ale również wdrażanie sprawdzonych i skutecznych metod przeciwdziałania zaistniałym zdarzeniom.

Wyższa Szkoła
Przedsiębiorczości
i Administracji

Mając na uwadze aspekt zarządzania bezpieczeństwem można byłoby przejąć, że jest proces, w którym stan bezpieczeństwa i jego organizacja podlegają permanentnym, dynamicznym zmianom stosownie do naturalnych oddziaływań i uwarunkowań. Innymi słowy, bezpieczeństwo oznacza ciągłą działalność człowieka, społeczności lokalnych, państw i organizacji międzynarodowych w tworzeniu pożądanego stanu bezpieczeństwa.

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ